

Litwa dyskutuje, czym jest rodzina

Przedstawiciele Kościoła podczas spotkania w Sejmie proponowali, aby status rodziny był przyznawany jedynie osobom, które zawarły małżeństwo
Fot. Marian Paluszkiewicz

W litewskim Sejmie obecnie trwają dyskusje na temat poprawki w Konstytucji, która bezpośrednio związałaby definicję rodziny z małżeństwem.

Przedstawiciele Kościoła podczas spotkania na ten temat w tym tygodniu proponowali, aby status rodziny był przyznawany jedynie osobom, które zawarły

małżeństwo. Tymczasem przedstawiciele Ministerstwa Pracy i Ochrony Socjalnej Litwy, Litewskiej Ligi Gejów oraz innych organizacji społecznych akcentowali, że proponowane poprawki konstytucyjne dyskryminowałyby współżyjące ze sobą osoby, które nie są jednak w związku małżeńskim.

Str. 4

Komu przysługują dodatki do emerytury?

Str. 5

W Wilnie ma zdrożyć wywóz śmieci

Str. 6

Nowy szkolny mikrobus w Ławaryszkach

Str. 9

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

Projekt edukacyjny „Europejczycy, Polacy, Obywatele”. TEMAT VIII: Prawo litewskie

Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR) kontynuuje realizację skierowanego do uczniów klas 9-12 projektu „Europejczycy, Polacy, Obywatele”. Słuchając co środę o godz. 15.40 audycji w radiu „Znad Wili” oraz czytając artykuły w piątkowych wydaniach dziennika „Kurier Wileński” uczniowie poznali 8 bloków tematycznych. Do egzaminu online sprawdzającego nabytą wiedzę można będzie przystąpić jednokrotnie logując się na platformie wos.efhr.eu w dniach 9-11 grudnia. Więcej informacji oraz regulaminu szukaj na www.efhr.eu oraz platformie wos.efhr.eu.

Już pierwotne społeczności potrzebowały pewnych zasad, które regulować miały wzajemne relacje ich członków oraz wyznaczać katalog zachowań, które zasługują na uznanie, lecz także takich, za które grozi kara. Wartości moralne stały się zatem podstawą tworzonego prawa. Pierwsze znane nam spisane normy prawne pochodzą z XXV w. p.n.e., natomiast pierwszym aktem prawnym, który niemalże całkowicie regulował stosunki między obywatelami, był pochodzący z XVI w. p.n.e. babiloński Kodeks Hammurabiego. Za kolebkę prawa uznaje się jednak Starożytny Rzym, który stworzył system prawny tak rozwinięty, że stanowi on podstawę większości nowoczesnych porządków prawnych w Europie. Do chwili obecnej prawo nasze opiera się na zasadach takich, jak domniemanie niewinności oskarżonego, czy konieczność wysłuchania wszystkich stron postępowania.

Prawo jest pojęciem trudnym do jednoznacznego zdefiniowania za względu na mnogość opinii i teorii dotyczących jego roli i zakresu obowiązywania. Jednym z najpopularniejszych jest podział na prawo w znaczeniu przedmiotowym i prawo podmiotowe. Prawo w znaczeniu przedmiotowym oznacza system norm zachowania w danym społeczeństwie oraz konsekwencje grożące za złamanie obowiązujących regul. W państwach demokratycznych prawo służyć ma przede wszystkim ochronie swoich mieszkańców, urzeczywistnieniu zasad sprawiedliwości społecznej, a także dyscyplinowaniu osób,

które zasad nie przestrzegają. Powinno ono traktować równo wszystkich, którzy mu podlegają, to znaczy, że na przykład kara za identyczne przestępstwo powinna być taka sama dla znanego polityka, jak i dla zwykłego obywatela, który nie pełni funkcji publicznych. Prawa podmiotowe odnoszą się do uprawnień obywateli. Należą do nich np.: prawo do życia, prawo do wolności i poszanowania życia prywatnego, czy prawo do mieszkania.

Za podstawowe gałęzie prawa uznaje się: prawo cywilne, prawo karne i prawo administracyjne
Fot. archiwum

Prawo litewskie zapisane zostało w różnych aktach prawnych, o różnej wadze. Takie uporządkowane wyliczenie kategorii obowiązujących norm nazywane jest hierarchią źródeł prawa. Uprawnienie do przyjmowania nowych ustaw posiada Sejm, natomiast zanim nowe prawo zacznie obowiązywać, musi zostać podpisane przez prezydenta republiki, a następnie opublikowane. Inicjatywę ustawodawczą, czyli możliwość zgłaszania projektów ustaw mają: członkowie Sejmu, prezydent, a także grupa 50 tys. obywateli posiadających prawo wyborcze. Aktem prawnym o najwyższej pozycji na Litwie jest Konstytucja

Republiki Litewskiej uchwalona 6 listopada 1992 roku. Zawiera ona najważniejsze zasady funkcjonowania państwa, podstawowe prawa i obowiązki ludzi oraz organy władzy państwowej, które wyposażone są w tzw. przymus państwowy, czyli możliwość egzekwowania ustanowionego przez siebie prawa. Uzupełnienie stanowią ustawy konstytucyjne, które mają równą Konstytucji moc prawną. Aktami o niższej wa-

konstytucyjna wytycza normy postępowania w sposób bardzo ogólny, dlatego też konieczne jest doprecyzowanie ich w ustawach i pozostałych aktach prawnych. Prawo odnosi się do wszystkich aspektów życia, dlatego wyróżnia się kategorie zwane gałęziami prawa. Za podstawowe gałęzie prawa uznaje się: prawo cywilne, prawo karne i prawo administracyjne. Na czele każdej z tych kategorii stoją kodeksy, w których znajdują się przepisy wyodrębnione tematycznie. Prawo cywilne reguluje stosunki prawne pomiędzy mieszkańcami. Litewski kodeks cywilny oparty jest na prawie zwyczajowym, co oznacza, że spisane zostały reguły postępowania, które praktykowane były już wcześniej w społeczeństwie. Prawo karne odnosi się do relacji między jednostką i państwem i wyznacza zasady i tryb pociągnięcia do odpowiedzialności osób, które popełniły przestępstwo. Prawo administracyjne natomiast stanowi o istniejących organach władzy publicznej, uprawnieniach i zadaniach im powierzonych oraz o ich związkach z obywatelami.

Za odpowiedź udzieloną w temacie „Prawa człowieka” bilety do kina zdobyła Aneta Komoliubio. Gratulujemy i zadajemy ostatnie pytanie! Zastanów się! W jakich sytuacjach w codziennym życiu masz do czynienia z prawem? Zamieść swoją odpowiedź do 2 grudnia na forum dyskusyjnym na platformie wos.efhr.eu i wygraj dwa bilety do kina na dowolnie wybrany film!

